

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi

Entrepreneurship Effect of Tendency of Socio-Demographic Characteristics of University Students

Mustafa TÜRKMEN, Uğur İŞBİLİR

ORJİNAL ARAŞTIRMA

ORIGINAL RESEARCH

Mustafa TÜRKMEN¹
Uğur İŞBİLİR²

¹ Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümü

² Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yönetimi Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Yazışma Adresi/Correspondence:
Mustafa TÜRKMEN
Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümü, Manisa, TÜRKİYE/TURKEY
mustafa.turkmen@cbu.edu.tr
uguration@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, spor yönetimi alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından incelemektir. Araştırmanın örneklem grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor yöneticiliği Bölümü'nde lisans öğrenimi görmekte olan 258 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, sosyo-demografik özelliklere yönelik 13 sorunun eklendiği öğrencilerin girişimcilik eğilimini belirlemeye yönelik Girginer ve Uçgun (2004) tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde, SPSS istatistik programında yer alan frekans analizi, faktör analizi, t-test, ANOVA testleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, cinsiyet, okuldaki sınıfı, ailenin yaşadığı yer, annenin çalıştığı sektör, ailenin aylık geliri, okul sonrası kariyer planları, iş tecrübesi, girişimcilik eğitimi alma değişkenlerine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında farklılık tespit edilmiştir. Yaş, kardeş sayısı, babanın çalıştığı sektör, 1 milyon Türk Lirasını (TL) kullanma alanı ve daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunma değişkenlerine göre ise öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Üniversite Öğrencileri

Abstract

Geliş Tarihi/Received: 24/03/2015
Kabul Tarihi/Accepted: 30/04/2015

The aim of the research, in the field of sports management degree students in the field of entrepreneurship is to examine tendency in terms of socio-demographic characteristics. Sample group of the research constituted of 258 students who study sport administration in Celal Bayar University School of Physical Education and Sports during 2014 – 2015. In order to gather data, the questionnaire form by Girginer and Uçgun (2004) to determine the entrepreneurship tendency of the students was used. 13 questions for socio – demographic traits were added. For analyzing data, frequency analysis, factor analysis, t-test, and ANOVA tests have been used. Results showed differences between students' entrepreneurship tendencies according to gender, grade at school, parents residence habitat, sector in which mother is employed, family monthly income, post – graduate career plans, work experience and entrepreneurship education tendency. No differences were found in students' entrepreneurship tendency when age, the number of siblings, sector where father is employed, spending realm of 1 million Turkish Lira (TL) and pre-participation to entrepreneurial businesses factors were examined.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurial Orientation, Sports Management Department, University Students

Girişimcilik, bireylerin belirli fırsatlardan yararlanmak için çeşitli kaynakların ve süreçlerin araştırıldığı, değerlendirildiği ve faydalandığı bir süreç olarak tanımlanabilir (Shane & Venkataraman, 2000). Girişimciliğin ortak özellikleri arasında, kar elde etmek (Hallak, Brown & Lindsay, 2011), eldeki kaynakları, koşulları ve fırsatları etkili şekilde değerlendirmek (Ağca ve Yörük, 2006; Bayrakdar, 2011; Mueller & Thomas 2001), yaratıcı ve yenilikçi faaliyetlerde bulunmak (Beugelsdijk & Noorderhaven, 2005; Hisrich & Antoncic 2004; Jaafar, Abdul-Aziz, Maideen & Mohd, 2011; Shaw, Loughlin & McFadzean, 2005; Thompson, 2002) yer almaktadır. Girişimcilik, ülkelerin ekonomik olarak büyümelerinde önemli bir role sahiptir. Öyle ki, dünyada birçok ülke, vatandaşlarının girişimcilik faaliyetinde bulunması için farklı teşvik yolları bulmaya başlamışlardır. Türkiye’de de özellikle Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme İdaresi Başkanlığı’nın (KOSGEB) girişimcilik destek programı başta olmak üzere, Avrupa Birliği’nin girişimci destek fonları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), TÜBİTAK, Teknopark&Teknokent, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve Tekno Girişim gibi farklı kurum ve kuruluşlar çeşitli yollarla girişimcilere destekler sağlamaktadırlar.

Girişimcilik sektöründe, bu kurum ve kuruluşların sağladığı finansal, fiziksel, donanım ve vergi destekleri iyi ve akılcı kullanabilecek başarılı girişimcilere ihtiyaç vardır. Girişimci insan olarak adlandırılan başarılı girişimciler, üretim faktörlerini bir araya getiren, bu konuda risk ve sorumluluğu üstlenen, fırsatları değerlendiren, stratejiler geliştiren (Özkara, Karayormuk ve Köseoğlu, 2006), fikir üreten, yaratıcı (Hemingway, 2005), yenilikçi ve sahip olduğu kaynakları düşük verimlilik alanından yüksek verimlilik alanlarına yönlendiren ve orada tutmayı başaran kişiler olarak tanımlanmaktadır (Çelik, 2006; Ercan ve Gökdeniz, 2009; Okay ve Karahan, 2010; Patır ve Karahan, 2010;).

Girişimcilik eğilimi, bireyin yeni bir girişimde bulunarak kendi işini yapma konusundaki istek, kararlılık ve yatkınlığını ifade etmektedir (Bozkurt, 2011; Chelariu, Brashear, Osmonbekov & Zait, 2008; Wiklund & Shepherd, 2008). Üniversite öğrencileri açısından girişimcilik eğilimi dediğimizde karşımıza potansiyel girişimci kavramı çıkmaktadır. Potansiyel girişimci, kişilerin kendilerini girişimsel davranışa sevk edebilecek özelliklere, becerilere ve isteklere sahip olmasını tanımlamak için kullanılmaktadır (Chelariu et al.,2008).

Dünya ve Türkiye’de yaşanan ekonomik gelişmeler, üniversitelere bağlı spor fakültesi ve yüksekokullardaki sayısal artış, buna bağlı olarak mezun olacak öğrencilerin kamuda istihdam edilmesinde yaşanan zorluklar dikkate alındığında, üniversite öğrencilerini girişimciliğe yönlendirecek adımlar atılmalıdır. Potansiyel girişimci gözüyle bakılan üniversite öğrencilerinin girişimcilik faaliyetlerine yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

Bu kapsamda, “üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri girişimcilik eğilimlerini etkilemektedir” hipotezinden hareket ederek, çalışmada, spor yönetimi alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre girişimcilik eğilimlerinin araştırması amaçlanmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklem grubunu Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda lisans öğrenimi görmekte olan 258 Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada sosyo-demografik form ile birlikte girişimcilik eğilimini belirlemek için Girginer ve Uçgun (2004) tarafından geliştirilen “Girişimcilik Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır.

Girişimcilik Eğilimi Ölçeği

Girişimcilik Eğilimi Ölçeği orijinali Girginer ve Uçgun (2004) tarafından geliştirilen bir ölçektir. Ölçek 14 ifadeden oluşmaktadır. 5’li likert türü olup, 1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 2 = Kısmen Katılmıyorum, 3 = Kararsızım, 4 = Kısmen Katılıyorum ve 5 = Kesinlikle Katılıyorum şeklindedir.

Ölçeğe ilişkin daha önce yapılan çalışmalardaki cronbach alpha değerleri Girginer ve Uçgun (2004) tarafından $\alpha = 0.89$, Bozkurt ve Erbudur(2013) tarafından $\alpha = 0.76$ ve Akyüz, Gedik, Aydın, Yıldırım ve Akyüz (2009) tarafından ise $\alpha = 0.86$ olarak bulunmuştur. Araştırmacı tarafından yapılan açımlayıcı faktör analizinde Girişimcilik Eğilimi Ölçeğinde yer alan 14 ifadenin faktör yükleri 0.704-0.876 arasında; KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) 0.787 ve Barlett testi sonucu 2107.149 ve ölçeğin güvenilirliği (Cronbach Alpha) 0.82 bulunmuştur. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin araştırmanın amacı doğrultusunda uygulanabilir olduğu görülmektedir. Ölçekteki maddeler kesinlikle katılmıyorum “1 puan (1.00-1.79)”, kısmen katılmıyorum “2 puan (1.80-2.59)”, kararsızım “3 puan (2.60-3.39)”, Kısmen katılıyorum “4 puan (3.40-4.19)”, kesinlikle katılıyorum “5 puan (4.20-5.00)” olacak şekilde puanlandırılmıştır. Bu puanlama şekli ile deneme ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 70; en düşük puan ise, 14 olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırma grubunda yer alan Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda lisans öğrenimi görmekte olan 258 Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencisine ulaşmak için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Anketlerin uygulanması için Yüksekokul müdürlüğünden yazılı izinler alınmıştır. Anketlerin öğrencilerle yüzyüze görüşülerek doldurulması sağlanmıştır. Araştırma verileri Ekim 2014-Aralık 2014 tarihleri arasında elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, SPSS 20.0 istatistik programında yer alan frekans, yüzde dağılımı, t-test ve One Way-ANOVA kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkların kaynağını bulmak için Tukey testinden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 ve 0.01 olarak ele alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları dört maddede toplanmıştır. Bunlar:

1. Araştırmayla ilgili olarak toplanan verilerin, girişimcilik eğilimi ölçeğiyle sınırlı olması,
2. Verilerin tek bir üniversiteden toplanmış olması,
3. Araştırmada sadece anket tekniğinin kullanılması,
4. Araştırma sonuçlarının örneklemin nitelikleri ile sınırlı olması, şeklindedir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $21 \pm 1,25$ olup, minimum yaş 18, maksimum yaş 29'dur. Öğrencilerin, "cinsiyet, sınıf, ailenin yaşadığı yer, annenin çalıştığı sektör, ailenin aylık geliri, okul bittikten sonraki kariyer planı, iş tecrübesi ve girişimcilik eğitimi alma" değişkenlerine ilişkin bulguların yer aldığı tablolar aşağıdadır.

Tablo 1: Cinsiyet, İş Tecrübesi ve Girişimcilik Eğitimi Alma Durumuna Göre Girişimcilik Eğilimi Analizi Sonuçları

			N	Ort.	s.s.	t	p
Girişimcilik Eğilimi	Cinsiyet	Kadın	100	3.52	0.61	5.698	0.01**
		Erkek	158	3.71	0.60		
	Daha önce iş tecrübeniz oldu mu?	Evet	175	3.87	0.61	12.136	0.00**
		Hayır	83	3.69	0.58		
	Daha önce girişimcilik eğitimi aldınız mı?	Evet	79	3.86	0.50	10.874	0.00**
		Hayır	179	3.71	0.49		

Not: *0.05 ve **.0.01 seviyesinde anlamlı farklılık vardır.

Tablo 1 incelendiğinde; erkek öğrencilerin, daha önce iş tecrübesi olan öğrencilerin ve daha önce girişimcilik üzerine eğitim alan öğrencilerin girişimcilik eğilimi ortalaması yüksek bulunmuştur.

Tablo 2: Sınıf, Ailenin Yaşadığı Yer, Annenin Çalıştığı Sektör, Aile Aylık Geliri ve Gelecekteki Kariyer Planına Göre Girişimcilik Eğilimi Analizinin Sonuçları

	N	Mean	SD	F	p
Sınıf					
1 sınıf	40	3.50	0.51		
2 sınıf	68	3.61	0.55		
3 sınıf	63	3.82	0.51	4.744	0.02*
4 sınıf	57	3.52	0.50		
Beklemeli	30	3.54	0.49		
Ailenin Yaşadığı Yer					
Köy	11	3.66	0.50		
Kasaba	27	3.97	0.56		
İlçe	67	3.76	0.50	7.290	0.01**
Şehir	36	3.71	0.50		
Büyükşehir	117	3.99	0.81		
Annenin Çalıştığı Sektör					
Ev hanımı	132	3.69	0.60		
Kendine ait işyerinde çalışıyor	27	3.57	0.51		
Kamu sektöründe çalışıyor	49	3.59	0.58	3.452	0.04*
Özel sektörde çalışıyor	40	3.69	0.59		
Emekli	10	3.47	0.56		
Aile Aylık Geliri					
0-1000 TL	39	3.69	0.59		
1001-2000 TL	69	3.79	0.53		
2001-3000 TL	81	3.52	0.60	4.244	0.03*
3001-4000 TL	39	3.80	0.59		
4001 TL ve üstü	30	3.67	0.58		
Gelecekteki Kariyer Planı					
Kendime iş kurmak	90	3.86	0.49		
Özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak	79	3.87	0.48	5.011	0.02*
Kamuda çalışmak	81	3.67	0.50		
Diğer	8	3.69	0.52		

Not: *0.05 ve **.01 seviyesinde anlamlı farklılık vardır.

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin sınıflara, ailenin yaşadığı yere, annenin çalıştığı sektöre, ailenin aylık gelirine ve gelecekteki kariyer planlarına göre girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Tukey Testi sonuçları Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Değişkenler Arası Girişimcilik Eğilimi Karşılaştırması Yapan Tukey Testi Sonuçları

		Ortalama farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
Sınıf (I)	Sınıf (J)			
3. Sınıf	1. Sınıf	,95707*	,20708	,000
	2. Sınıf	,87816*	,18989	,000
	4. Sınıf	,35276	,27180	,693
	Beklemeli	,27262	,27059	,852
Ailenin Yaşadığı Yer (I)	Ailenin Yaşadığı Yer (J)			
Büyükşehir	Köy	,62538*	,19652	,014
	Kasaba	,33808	,23735	,612
	İlçe	,82693*	,20708	,000
	Şehir	,04024	,21188	,704
Annenin Çalıştığı Sektör (I)	Annenin Çalıştığı Sektör (J)			
Özel Sektör	Ev hanımı	-,60431	,27835	,194
	Kendine ait işyerinde çalışıyor	-,07891	,19878	,775
	Kamu sektöründe çalışıyor	,68147*	,19114	,017
	Emekli	,52240	,26553	,279
Aile Aylık Geliri (I)	Aile Aylık Geliri (J)			
1001-2000 TL	0-1000 TL	,33169	,27579	,490
	2001-3000 TL	,76149*	,20957	,024
	3001-4000 TL	,59511	,25492	,104
	4001 TL ve üzeri	,27262	,27059	,852
Gelecekteki Kariyer Planı (I)	Gelecekteki Kariyer Planı (J)			
Özel sektörde çalışmak	Kendi işimi kurmak	,67430	,28877	,198
	Kamu sektöründe çalışmak	,81648*	,17756	,019
	Diğer	,52540	,26553	,279

Yapılan Tukey testleri sonucunda: üçüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ortalaması, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu; ailesi büyükşehirde yaşayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ortalaması, ailesi köy ve ilçede yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; annesi özel sektörde çalışan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ortalaması, annesi kamuda çalışan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; ailesinin aylık geliri 1001-2000 TL arasında olan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ortalaması, ailesinin aylık geliri 2001-3000 TL arasında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve okul sonrası kariyerine özel sektörde devam etmek isteyen öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ortalaması, kariyerine kamuda devam etmek isteyen öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırma bulgularında öğrencilerin; yaş ($p=0.057$), kardeş sayısı ($p=0.663$), babanın çalıştığı sektör ($p=0.179$), 1 milyon TL'yi kullanma alanı ($p=0.532$) ve daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunma ($p=0.174$) değişkenleri ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, spor yönetimi alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin; cinsiyet, okuldaki sınıfı, ailesinin yaşadığı yer, annenin çalıştığı sektör, ailenin aylık geliri, okul bittikten sonraki kariyer planı, iş tecrübesi ve girişimcilik eğitimi alma değişkenlerine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin farklılık göstermektedir. Günümüzde gelişmiş olarak nitelendirilen ülkeler, vatandaşlarını ve özellikle gençlerini girişimci olmaya teşvik etmektedir. Çünkü, bir ülkenin ekonomik açıdan kalkınması için ekonomiye katma değer sağlayacak ve hızla değişen koşullara uyum sağlayabilecek girişimcilere ihtiyacı vardır. Türkiye’de 77 milyon nüfusu (TUİK, 2015) ile gelişen ve büyüyen dünya pazarında yıldızı parlayan ve gelişmiş ülke sıfatını hak etmeye en uygun aday ülke durumundadır. Girişimcilik faaliyetlerinde spor endüstrisi önemli bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyada karşılaşılan, düzensiz beslenmeden doğan rahatsızlıklar, kalp-damar hastalıkları, sağlıklı yaşam isteği, form tutma isteği, kilo verme ve performans yükseltme gibi istekler spor endüstrisinde farklı girişimcilik faaliyetlerine imkan sağlamaktadır. Bu nedenle spor öğrenimi gören ve girişimciliğe eğilimli olan öğrencilerin teşvik edilmesi ve girişimcilik faaliyetlerinde bulunması oldukça önemlidir. Yapılan bu çalışmada da, spor yönetimi alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi araştırılmaktadır.

Cinsiyet açısından bakıldığında, erkek öğrencilerin girişimcilik eğilimleri kız öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Bu sonucu destekleyen çalışmalar da bulunmaktadır (Kristiansen & Indarti, 2004; Örucü, Kılıç ve Özer, 2007; Şeşen ve Basım, 2012). Girişimci kişilik özelliklerinin karşılaştırıldığı çalışmalarda, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yenilikçi (Kılıç, Keklik ve Çalış, 2012) ve risk alma eğilimi yüksek (Avşar, 2007) olduğu görülmektedir. Bazı çalışmalarda üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre girişimcilik eğilimleri arasında farklılık bulunamamıştır (Bilge ve Bal, 2012; Doğan, 2013; Özdemir, 2013). Arslan (2002) ise üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine yaptığı çalışmada, erkek öğrencilerin mezun olduktan sonra birinci önceliğinin kendi işlerini kurmak olduğu, kız öğrencilerin ise birinci önceliğinin özel sektörde çalışmak, ikinci önceliğinin ise kendi işini kurmak olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin sınıflarına göre girişimciliğe eğilimleri incelendiğinde, üçüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur. Genellikle üniversitelerin spor eğitimi verilen bölümlerinde, birinci ve ikinci sınıflarda genel derslere ağırlık verilmektedir. Bunun yanında öğrencilerin, stresli ve uzun bir sınav sürecinden sonra üniversiteyi kazanmaları ve rahatlamaları, sosyal ve kültürel açıdan farklılıklara uyum sağlama süreci ve yeni oldukları için derslere fazla ciddi yaklaşım sergileyememelerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde negatif yönlü bir etkisi olduğu söylenebilir. Üçüncü sınıf öğrencilerinin ise, daha çok bölüm dersleri ve alana yönelik dersleri almış olmakla beraber, mezuniyetin yaklaşması, yaşlarının ilerlemesi, kendi potansiyellerini fark etmeleri, kendilerine güvenlerinin gelmesi ve meslek arayışı içinde oldukları düşünüldüğünde girişimcilik eğilimlerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bunun yanında araştırmaya katılan spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin üçüncü ve dördüncü sınıflarda seçmeli olarak girişimcilik dersini almalarından dolayı, girişimcilik eğilimlerinin olumlu yönde etkilendiği yorumu yapılabilir.

Çünkü girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin, hangi spor alanında faaliyette bulunması gerektiği, finansal destek nasıl bulabileceği, girişimcilikte nelere dikkat etmesi gerektiği, karşılaşacağı bürokratik ve yasal engellerin ne olduğu ve nasıl aşılabileceği, tedarikçilerle ilişkiler, personel yönetimi, fizibilite gibi konularda bilgili ve daha tecrübelidirler. Çalışmanın sonucuna paralel olarak girişimcilik eğitimi alan üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalarda; Patır ve Karahan (2010), girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin kendi iş yerini kurmaya daha yatkın olduğu; Keat, Selvarajah & Meyer (2011) üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ile aldıkları girişimcilik eğitimi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu; Ballı ve Ballı (2014) ise, son sınıf öğrencileri diğer sınıflardan daha yüksek düzeyde girişimcilik eğilimi gösterdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışmamızın sonucunun aksine; Erbatu (2008) üniversite öğrencilerinin girişimcilik ile ilgili bir ders almamalarına rağmen girişimcilik eğilimlerinin yüksek olduğu; Doğan (2013) ve Özdemir (2013) üniversite öğrencilerinin girişimcilik üzerine eğitim almalarına rağmen, girişimcilik eğiliminde olmadıkları; Karabulut (2009) ise, üniversite öğrencilerinin çoğunun girişimcilik eğitimi almalarına rağmen yeni kurulmuş bir işte çalışmadığı, kendi işini kurmadığı, mezun olunca kendi işini kurup girişimci olmak istemediği sonuçlarına ulaşmıştır.

Çalışmada ailesi büyükşehirde yaşayan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri yüksek bulunmuştur. Bu sonucun çıkmasında, büyükşehirdeki ekonomi, girişimcilik imkânlarının, fırsatlarının ve alternatiflerinin çokluğu gösterilebilir. Özdemir (2013) çalışmasında şehirde yetişen üniversitesi öğrencilerinin köyde yetişen öğrencilere göre girişimcilik konusunda daha saldırgan rekabetçilik eğilimine sahip olduğunu belirtmektedir.

Araştırma bulgularına göre babanın çalıştığı sektörde farklılıklar tespit edilememesine karşın, annenin çalıştığı sektöre göre üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Annesi özel sektörde çalışan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri, annesi kamuda çalışan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Aile içinde özel sektörde çalışan yada girişimci olarak iş hayatında faaliyette bulunan örnek kişilerin olması, bireyin girişimciliğe eğilimine katkı sağlayabilir. Annesi ev hanımı olan öğrencilerin girişimcilik eğilimi ortalamaları yüksek olmasına rağmen Tukey Testi sonucunda farklılık yaratan gruplar arasında yer almadığı ortaya çıkmıştır.

Ailesinin ortalama aylık geliri düşük (1001-2000 TL arası) olan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri, aylık geliri orta (2001-3000 TL arası) olan öğrencilere göre daha yüksektir. Bakıldığında ailesinin geliri iyi (3001-4000 TL arası) olan öğrencilerin girişimcilik eğilimi ortalamaları yüksek olmasına rağmen Tukey Testi sonucunda farklılık yaratan gruplar arasında yer almamaktadır. Bunun nedeni olarak, ailesinin gelir seviyesi düşük olan öğrencilerin, ailesinin gelir seviyesi iyi olan öğrencilere göre daha çok girişimciliği eğilimli olması gösterilebilir. Araştırma bulgularından farklı olarak, Uygun, Mete ve Güner (2012) çalışmalarında, üniversite öğrencileri arasında aile geliri yüksek olanların, düşük olanlara göre kendi işini kurma eğilimlerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde Avşar (2007) çalışmasında, yüksek gelirli ailelerden gelen öğrencilerin girişimcilik ve yaratıcılık özelliklerinin daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Bunun nedeni olarak, ailesinin gelir durumu iyi olan öğrencilerin sermaye bulmakta sıkıntı yaşamayacakları ve ailelerinin kendilerine destek olacağını düşünmeleri gösterilmektedir. Örucü ve ark. (2007) ise çalışmalarında, genel olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin aile gelirinden etkilendiği sonucuna ulaşmışlardır.

Okul sonrası kariyerine özel sektörde devam etmek isteyen öğrencilerin girişimcilik eğilimleri, kariyerine kamuda devam etmek isteyen öğrencilere göre daha yüksektir. Türkiye'nin ekonomik şartları, kamuda çalışma sonucunda elde edilecek maddi kazanç ve kamuda işe başlamak için bir takım sınavlardan geçiyor olmak üniversite öğrencilerinin kariyerlerine kamuda devam etmelerinde önemli bir engeldir. Bu farkında olan öğrenciler, yaşadıkları şehir, girişimcilik fırsatlarının çokluğu, sporun insanlar için önemli bir tüketim sektörü olduğunu düşünüldüğünde, öğrencilerin kendilerini özel sektörde daha rahat hissedecekleri söylenebilir. Solmaz, Aksoy, Şengül ve Sarıışık (2014) çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, öğrencilerin kendi işlerini kurma yönünde bir isteklerinin olduğunu, ancak öncelikli olarak bir işletme kurmaktan ziyade özel sektörde bir kariyer sahibi olmayı hedeflediklerini akla getirmektedir.

Araştırma sonucunda, daha önce iş tecrübesi olan öğrencilerin girişimciliğe karşı olan eğilimleri, daha önce iş tecrübesi olmayan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Yapılan bazı çalışmalarda, kişinin günlük yaşamındaki ve geçmişteki iş deneyimleri girişimcilik eğiliminin oluşmasında oldukça etkili olduğu görülmüştür (Shapero, 1982; Summers, 1998). Benzer şekilde Peterman & Kennedy (2003), üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmalarında, daha önceden iş deneyimi olan öğrencilerin, olmayan öğrencilere göre girişimcilik eğilimlerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; cinsiyet, okuldaki sınıfı, ailenin yaşadığı yer, annenin çalıştığı sektör, ailenin aylık geliri, okul bittikten sonraki kariyer planı, iş tecrübesi ve girişimcilik eğitimi alma değişkenlerine göre öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin; yaş, kardeş sayısı, babanın çalıştığı sektör, 1 milyon TL'yi kullanma alanları ve daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunma değişkenlerine göre ise girişimcilik eğilimlerinin farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması amacıyla ülke çapında girişimcilikle ilgili eğitimlerin, seminerlerin sayısının artırılarak girişimciliği insanlara aşlamak gerekmektedir. Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin, kendi iş fikirlerini üretecek ortamlar yaratılmalıdır. Başarılı girişimcilerle üniversite öğrencileri bir araya getirip girişimcilerin tüm deneyimlerini aktarabilmeleri sağlanmalıdır. Eğitime yapılan yatırım artırılmalı, girişimci eğitim merkezlerine destek verilmelidir. Spor yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler sporda girişimcilikle ilgili öğrenci kulüpleri kurarak, girişimcilik alanında çeşitli faaliyetlerde bulunmalıdırlar. Girişimcilik konusunda faaliyette bulunan kamu kurumları ve özel kuruluşlarla iletişim halinde olunmalıdır. Girişimcilerin karşılaştıkları bürokratik engeller azaltılmalı, finansal destek ve sermaye bulma konularında kolaylıklar sağlanmalıdır. Araştırmanın kapsamı genişletilerek, yüksekokul ve fakültelerde öğrenim gören diğer bölüm öğrencilerine, farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrencilere uygulanarak çıkan sonuçların daha da genele yayılması sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Ağca, V. ve Yörük, D. (2006). Bağımsız girişimcilik ve iç girişimcilik arasındaki farklar: Kavramsal bir çerçeve, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(2), 155-173.
- Akyüz, K.C., Gedik, T., Aydın, A., Yıldırım, İ. ve Akyüz, İ. (2009). Orman fakülteleri son sınıf öğrencilerinin meslek tercihleri ve girişimcilik yetenekleri. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 1(3): 139-157.
- Arslan, (2002). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 2002/6, 1-11
- Avşar, M. (2007). *Yüksek öğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, Çukurova Üniversitesinde bir uygulama*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ballı, E. ve Koca Ballı, A.İ., (2014) Üniversite öğrencilerinin bireysel değerleri ve girişimcilik eğilimleri, *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 18(1), 101-121
- Bayraktar, S. (2011). Avrupa Birliği Mesleki eğitim programlarında girişimcilik eğitimlerinin ekonomik kalkınmadaki önemi, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 245-264.
- Beugelsdijk, S. & Noorderhaven, N. (2005), "Personality characteristics of self-employed; An empirical study", *Small Business Economics*, 24, 159-167.
- Bilge, H. ve Bal, V. (2012) Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(6), 131-148.
- Bozkurt, Ö.Ç. (2011) *Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bozkurt, Ö., ve Erbudur, K (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2):57-78.
- Chelariu, C., Brashear, G.T., Osmonbekov, T. & Zait, A. (2008). Entrepreneurial propensity in a transition economy: Exploring micro-level and meso-level cultural antecedents, *Journal of Business & Industrial Marketing*, 23(6), 405-415.
- Çelik, A., (2006), Bir istihdam politikası olarak girişimcilik. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İ.İ.B.F. Uluslararası Girişimcilik Kongresi Bildirileri Kitabı içinde* (ss.468-469), 25-27 Mayıs Bıшкеk.
- Doğan, N. (2013) *Türkiye’de Girişimcilik eğilimi: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma*, Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Erbatu, G. (2008) *Kültürel boyutları içerisinde girişimcilik eğilimi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul,
- Ercan, S. ve Gökdeniz, İ. (2009). Girişimciliğin gelişim süreci ve girişimcilik açısından Kazakistan, *Edebiyat dergisi*, 1(2), 59-82.
- Girginer, N. ve Uçgun, N. (2004). İşletmecilik eğitimi alan lisans öğrencilerinin girişimciliğe bakış açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F işletme bölümü öğrencilerine yönelik bir uygulama, 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi bildiri kitabı içinde, 25-26 Kasım, Eskişehir.
- Hallak, R. Brown, G. & Lindsay, J.N. (2011). The place identity e performance relationship among tourism entrepreneurs: A structural equation modelling analysis, *Tourism Management*, 33(1), 143-154.
- Hemingway, A.C. (2005). Personal values as a catalyst for corporate social entrepreneurship, *Journal of Business Ethics*, 60(1), 233-249.
- Hisrich, D. R. & Antoncic, B. (2004). Corporate entrepreneurship contingencies and organizational wealth creation, *Journal of Management Development*, 23(6), 518-550.
- Jaafar, M. Abdul-Aziz, R. A. Maideen, A. S. & Mohd, Z. S. (2011). Entrepreneurship in the tourism industry: Issues in developing countries, *International Journal of Hospitality Management*, 30(1), 827- 835.
- Karabulut, A.T. (2009). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirleme. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 26(1), 331-356.
- Keat, O. Y, Selvarajah, C. & Meyer, D. (2011). Inclination towards entrepreneurship among university students: An empirical study of Malaysian University students, *International Journal of Business and Social Science*, 2 (4):206-220.
- Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N.(2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2),423-435.
- Kristiansen, S. ve Indarti, N. (2004). Entrepreneurial intention among Indonesian and Norwegian students” *Journal of Enterprising Culture*, 12(1):55-78
- Mueller, S., & Thomas, A. S. (2001). Culture and entrepreneurial potential: A nine country study of locus of control and innovativeness, Florida International University, Miami, National Academy of Management, *Journal of Business Venturing*, 16(1).1-75.
- Okay, Ş. ve Karahan, M.(2010) Küçük ölçekli işletmelerin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi üzerine bir alan araştırması: Denizli ili örneği, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(1), S.291-304.
- Örücü, E., Kılıç, R. ve Özer, Y. (2007) Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 27-47.
- Özdemir, L. (2013). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından değerlendirilmesi, International Conference on Eurasian Economies, 617-626
- Özkara, B., Karayormuk, K. ve Köseoğlu, M.A. (2006). Girişimcinin son köyü: Girişimlerin sürekliliğinin sorgulanması. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İ.İ.B.F. Uluslararası Girişimcilik Kongresi Bildirileri Kitabı içinde* (ss.222), 25-

27 Mayıs Bişkek.

- Patır, S. ve Karahan, M. (2010). Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması, *Business and Economics Research Journal*, 1(2): 27-44.
- Peterman, N.E. & Kennedy, J. (2003) Enterprise education: Influencing students' perceptions of entrepreneurship, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 28(2):129-144.
- Shane, S., & Venkataraman, S., (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research”, *Academy of Management Review*. 25(1): 217-226.
- Shapiro, A. (1982), *Social dimensions of entrepreneurship*. In C.A. Kent et al. (Eds.) *The Encyclopedia of Entrepreneurship*, 72-89
- Shaw, E. O., Loughlin, A. & McFadzean, E. (2005). Corporate entrepreneurship and innovation part 2: A role- and process-based approach, *European Journal of Innovation Management*, 8(4), 393-408.
- Solmaz, S.A., Aksoy, Ö. , Şengül, S. ve Sarıışık ,M. (2014) Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin belirlenmesi: Turizm lisans ve ön lisans öğrencileri üzerine bir alan araştırması, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (26): 41-55.
- Summers, D. (1998), “An empirical investigations of personal and situational factors that relate to formation of entrepreneur intentions”, Unpublished Doctorate Dissertation, Texas University, 1–189.
- Şeşen, H. ve Basım, H.N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma, *Ege Academic Review* , 12, Özel Sayı :21-28
- Thompson, J.L. (2002). The world of the social entrepreneur. *International Journal of Public Sector Management*, 15, 412-431.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2015) TUIK veriye erişim ve yayın kataloğu. http://www.tuik.gov.tr/Kitap.do?metod=KitapDetay&KT_ID=0&KITAP_ID=208 (Erişim tarihi: 03.03.2015)
- Uygun, M., Mete, S. ve Güner, E. (2012) Genç girişimci adayların girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2):145-156
- Wiklund, J. & Shepherd, D. (2005). Entrepreneurial orientation and small business performance: A configurational approach, *Journal of Business Venturing*, 20, 71-91.